

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl samosoudkyní JUDr. Lenkou Loudovou ve věci

žalobce: **L. M.**, narozený dne X
bytem X
zastoupený advokátkou JUDr. Ladislavou Lebedovou
se sídlem Koželská 205, 584 01

proti
žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**
sídlem Křížová 25, 225 08 Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 5. 9. 2025, č. j. X,

takto:

- I. Rozhodnutí žalované ze dne 5. 9. 2025, č. j. X, se ruší a věc se vrací žalované k dalšímu řízení.
- II. Žalovaná je povinna zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 12 270 Kč k rukám jeho zástupkyně JUDr. Ladislavy Lebedové, advokátky, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I. **Vymezení věci**

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

1. Žalobce se domáhal zrušení rozhodnutí žalované ze dne 5. 9. 2025, č. j. X (dále jen „napadené rozhodnutí“), kterým žalovaná zamítla námitky žalobce a potvrdila rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení (dále jen „správní orgán I. stupně“) ze dne 3. 7. 2023, č. j. X (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“).
2. Správní orgán I. stupně zamítl žádost žalobce o zvýšení starobního důchodu o částku zvýšení za vychované vlastní dítě L. M., pro nesplnění podmínek podle čl. II zákona č. 323/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů.

II. Žalobní body

3. Žalobce namítá, že na výzvu žalované doplnil, že o syna pečoval převážně on, protože manželka E. M. dlouhodobě trpěla vážnými zdravotními obtížemi (srdeční nedostatečnost a další onemocnění), které výrazně omezovaly její schopnost podílet se na péči o dítě a domácnost. Přestože až do své smrti v 51 letech pracovala a nebyla úředně uznána za osobu neschopnou péče, její zdravotní stav ji natolik vyčerpával, že hlavní tíže výchovy ležela na žalobci.
4. Žalobce proto pečoval o syna v největším rozsahu podle § 34a odst. 3 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dál jen „zákon o důchodovém pojištění“). Tuto skutečnost nemění ani to, že manželka čerpala mateřskou dovolenou, neboť rozhodující část výchovy po jejím skončení – od předškolního věku až po středoškolská léta – zajišťoval převážně žalobce, a to z důvodu nepříznivého zdravotního stavu manželky.
5. Žalovaná dovozuje, že žalobce o syna nepečoval v největším rozsahu, protože nesnížil pracovní úvazek ani nečerpal ošetřovné. To je však pouze nepodložená generalizace zvýhodňující matky a vylučující mimořádné situace, jako je tato. Žalobce opakovaně uváděl, že manželka se na péči podílela jen minimálně vzhledem ke svému zdravotnímu stavu. Podíl prarodičů byl jen v nezbytně nutném a odůvodněném rozsahu (během nemoci či krátkodobé prázdninové pobyty). Rozsáhlá péče o syna měla dopad na pracovní život žalobce, a proto opustil funkci vedoucího servisního oddělení a přešel na méně časově náročnou pozici revizního technika, což vedlo i ke stagnaci jeho příjmů.
6. Žalovaná žalobci vytýká, že nenavrl další důkazy k prokázání rozsahu péče a zdravotního stavu manželky. Žalobce však navrhl výslech syna, který žalovaná odmítla s odůvodněním, že nemůže podat relevantní výpověď o raném dětství a z důvodu absence zřejmého negativního vlivu výchovy dítěte na získanou dobu důchodového pojištění žalobce. Žalovaná uvedla, že nelze empiricky přesně určit, od jakého okamžiku v minulosti může být výpověď svědka relevantní. Dále uvedla, že bez znalosti raných let svědka by nebylo možné získat komplexní pohled za celou dobu osmnácti let. Toto odůvodnění je ryzí spekulací. Nejvyšší správní soud (dále jen „NSS“) uvádí ve svém rozsudku ze dne 2. 10. 2019, č. j. 10 Ads 137/2019-43, bod 28, že správně provedený svědecký výslech může pomoci zjistit, zda svědkovi či údajům uvedeným v čestném prohlášení lze důvěřovat, či nikoliv. I pokud svědkovi nelze ve všem, co říká, důvěřovat, dílčí prvky jeho výpovědi mohou žalované pomoci rekonstruovat skutečný stav věci. Zároveň jde o jediný důkaz, který žalobce mohl objektivně navrhnout, protože není schopen zajistit již nedostupnou zdravotní dokumentaci manželky.

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

7. Dle rozsudku NSS ze dne 25. 7. 2019, č. j. 1 Azs 181/2018-29, bod 19, nemůže případné nesplnění součinnosti účastníka řízení označit důkazy na podporu svých tvrzení dle § 52 správního řádu zbavit správní orgán povinnosti zjistit podstatný skutkový stav věci, o kterém nejsou důvodné pochybnosti. Ze správního spisu je zřejmé, že žalobce součinnost poskytl, když reagoval na výzvu ČSSZ ze dne 9. 7. 2025 a podal informace o rozsahu péče o dítě. Nelze na něj přenášet důkazní břemeno v míře, která je pro žadatele o výchovné neúnosná. Skutečnost, že již není dostupná zdravotní dokumentace manželky, mu nelze přičítat k tíži, jak potvrzuje i NSS v rozsudku ze dne 17. 4. 2025, č. j. 8 Ads 21/2025-36, bod 29.
8. Žalovaná nezjistila dostatečně skutkový stav a opřela své závěry o obecné a zjednodušující argumenty, že žalobce neprokázal rozhodné skutečnosti k přiznání výchovného. Její úvahy vycházejí z paušální představy, že hlavní péči vždy nese matka, zejména ta, která byla na rodičovské dovolené. NSS však ve svém rozsudku ze dne 12. 3. 2025, č. j. 10 Ads 271/2024-35, potvrzuje, že péče rodičů může být i rovnoměrná a že rozhodující je skutečný průběh péče, nikoli jen mateřská či rodičovská dovolená. V životních situacích, jako je rozvod, úmrtí či zdravotní omezení matky, může přejít převážná péče na druhého rodiče a ten pak může pečovat v největším rozsahu. Posouzení žádosti tedy nelze omezit pouze na rané dětství a formální dobu mateřské dovolené, jak učinila žalovaná, neboť by to vedlo k závěru odporujícímu smyslu právní úpravy i záměru zákonodárce.
9. Žalovaná dále uvádí, že žalobce neprokázal dopad péče o syna na své výdělkové poměry. Tento argument však podle rozsudku NSS č. j. 10 Ads 271/2024-36 neobstojí, protože jde pouze o jednu možnou indicii pro určení rodiče pečujícího v největším rozsahu, nikoli o podmínku, kterou je nutné prokazovat.
10. Žalobce důkazem navrhl výslech svého syna. Má za to, že napadené rozhodnutí je nepřezkoumatelné, protože vychází z generalizujícího předpokladu, že hlavním pečujícím rodičem je vždy matka, pokud není úředním rozhodnutím její výchova vyloučena. Žalovaná přitom vůbec nepřipouští možnost, že by v běžné rodině mohl péči o dítě v největším rozsahu vykonávat otec. Takový přístup je nezákonný a diskriminační.

III. Vyjádření žalované

11. Nejvyšší správní soud uložil žalované, aby s ohledem na závěry uvedené v rozsudku č. j. 8 Ads 21/2025-36 přihlédla ke všem okolnostem případu a řádně posoudila skutečný stav věci osobní péče o syna od jeho narození do zletilosti. Žalovaná proto vyzvala žalobce k doložení podkladů o zdravotním stavu manželky, o dopadu péče o syna na jeho pracovní kariéru a k detailnímu popisu rozsahu osobní péče o syna od jeho narození do zletilosti.
12. Z podkladů ani z vyjádření žalobce nevyplynulo, že by jeho osobní péče o syna jednoznačně dosáhla úrovně „*péče v největším rozsahu*“. Žalobce neuvedl konkrétní skutečnosti, které by jeho péči odlišily od běžné rodičovské péče (např. mimořádné zdravotní či výchovné potřeby dítěte, specifické zájmové činnosti apod.). Ze spisu naopak vyplývá, že oba rodiče v době dospívání syna pracovali a neukazuje se, že by péče jednoho z nich výrazně převládala.
13. Pojem „*péče v největším rozsahu*“ je třeba chápat jako situaci, kdy osobní péče o dítě prokazatelně a významně zasáhla do pracovního života rodiče a měla negativní dopad na jeho budoucí důchod. Správní orgán proto vycházel i z účelu zákona a z odůvodnění pozměňovacího návrhu, z něhož plyne, že cílem úpravy bylo narovnat rozdíly v důchodech, Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

kteřé u žen bývají způsobeny větším dopadem péče o děti na jejich pracovní kariéru, a zároveň umožnit nediskriminační přístup i mužům, pokud péče o dítě negativně ovlivnila jejich zaměstnání či výdělků. Nebyla založena domněnka, že v případě úmrtí jednoho z rodičů, by výchovné automaticky připadlo druhému z rodičů.

14. V řízení nebylo sporné, že žalobce o dítě pečoval alespoň deset let do jeho zletilosti. To je však zákonná povinnost obou rodičů. Žalobce neprokázal, že by péče, kterou údajně vykonával převážně on, negativně ovlivnila jeho pracovní uplatnění tak, aby bylo nutné ji kompenzovat výchovným. Tvrdil, že kvůli narození syna opustil perspektivní zaměstnání, ale podle správního orgánu jde spíše o spekulaci, jak by se jeho kariéra mohla vyvíjet. Pro přiznání výchovného je rozhodující, kdo o dítě pečoval v největším rozsahu, nikoli samotná skutečnost, že rodič změnil práci. Smyslem výchovného je zmírnit rozdíly v důchodech způsobené péčí o dítě, nikoli kompenzovat individuální kariérní rozhodnutí.
15. Žalovaná neprovedla výslech syna, protože by nemohl spolehlivě vypovídat o svém raném dětství a jeho výpověď by neměla vliv na hlavní důvod zamítnutí žádosti, kterým je chybějící prokázaný negativní dopad péče o dítě na důchodové pojištění žalobce. Informace od svědka, které nejsou z jeho osobní zkušenosti nebo přesahují jeho odbornost, nejsou pro řízení relevantní. Navíc se neobjevily žádné nové skutečnosti, jež by mohly změnit závěry o rozsahu péče vyplývající z prvostupňového rozhodnutí.
16. Žalobce nevyvrátil domněnku, že o dítě pečovala v největším rozsahu jeho manželka. Nelze vycházet jen ze součtu let péče, ale je nutné zohlednit věk dítěte a intenzitu péče. Péče v pozdějším věku dítěte není srovnatelná s péčí v raném dětství, kdy je její rozsah největší.
17. Proto žalobce neunesl důkazní břemeno k prokázání „*péče v největším rozsahu*“ a nárok na zvýšení starobního důchodu za vychované dítě mu nevznikl. V řízení o žádosti nese účastník břemeno tvrzení i důkazní, přičemž správní orgán zjišťuje stav věci pouze v nezbytném rozsahu, aby odstranil důvodné pochybnosti. Přestože si je žalovaná vědoma obtíží při unesení důkazního břemene, nelze jej s ohledem na povahu řízení přenášet na správní orgán, resp. vyčkávat s návrhy důkazů ve svůj prospěch na soudní řízení.

IV. Obsah správního spisu

18. Žalobce požádal dne 12. 12. 2022 o zvýšení starobního důchodu za vychované vlastní dítě – syna L. M. Uvedl, že o syna pečoval v menším rozsahu též druhý rodič.
19. Žalovaná ve výzvě ze dne 24. 2. 2023 vyzvala žalobce k doplnění, na to žalobce reagoval vyjádřením ze dne 9. 3. 2023, v němž uvedl, že rozhodnou skutečností, která ovlivnila rozsah osobní péče o syna byl dlouhodobě zhoršený zdravotní stav jeho manželky. Od mládí trpěla šelestem na srdci a částečnou srdeční nedostatečností, k tomuto onemocnění se v průběhu jejího života přidávaly další diagnózy. Snažila se udržet si pracovní poměr a přispívat do rodinného rozpočtu. Výkon zaměstnání ji však vyčerpával natolik, že na obvyklé záležitosti jí nezbyvaly síly. Žalobce uvedl, že téměř výhradně vypravoval syna do školky a školy, vařil, vyzvedával jej z družiny, navštěvoval s ním lékaře, chodil na třídní schůzky, vodil a vyzvedával z kroužků a sportovních tréninků organizovaných v mimoškolní činnosti a před spaním mu četl pohádky. V rámci péče o syna také téměř výhradně prováděl úklid domácnosti, praní, pořizování nákupů, zařizování drobných oprav, a také úředních záležitostí. To vylučovalo, aby v rámci svého zaměstnání v práci pobýval delší než jen nezbytně nutnou pracovní dobu, bránilo mu to v kariérním růstu. Musel opustit místo

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

vedoucího servisního oddělení a přejít na pozici revizního technika s menšími nároky na objem pracovních výkonů, se stagnujícím ohodnocením, bez perspektivy růstu. Období synových nemocí, která byla krátká, řešili střídavou výpomocí prarodičů a v případě ošetrovného se střídali, přičemž manželka takové situace ráda využila, aby se také mohla trochu zotavit. Do čtyř let věku žalobce o syna převážně celodenně pečoval o víkendech a dovolených. V pracovních dnech se o něj střídavě starali prarodiče a žalobce pečoval brzy ráno a pak v odpoledních a večerních hodinách.

20. V rozhodnutí ze dne 3. 7. 2023, č. j. X, žalovaná žádost žalobce zamítla pro nesplnění podmínek s odůvodněním, že s přihlédnutím ke společensky obecně přijímaným ustáleným zvyklostem v době, kdy byla péče o dítě vykonávána, je zřejmé, že o dítě osobně pečovala v největším rozsahu jeho matka. Proti tomto rozhodnutí podal žalobce námitky. Rozhodnutím ze dne 31. 8. 2023, č. j. X (dále jen „první rozhodnutí ve věci“), byly námitky žalobce zamítnuty. Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 18. 12. 2024, č. j. X, zamítl žalobu žalobce proti prvnímu rozhodnutí ve věci. NSS svým rozsudkem ze dne 17. 4. 2023, č. j. 8 Ads 21/2025-36, zrušil rozsudek Městského soudu v Praze a také první rozhodnutí ve věci. NSS shledal problematickým postup, kdy navzdory pochybnostem ohledně věrohodnosti žalobcových tvrzení, nepřistoupily správní orgány k dalšímu dokazování (např. provedením výsledku žalobce, jeho syna nebo jiných příbuzných osob). NSS konstatoval, že žalovaná i městský soud pochybily, pokud na stěžovatele nedůvodně přenášely důkazní břemeno v takové míře, která není obecně pro samotného žadatele o výchovné únosná. Žalobcovi nelze klást k tíži, že zdravotní dokumentace, která by prokazovala skutečný zhoršený zdravotní stav manželky, již není dostupná. NSS shledal, že žalovaná nezjistila dostatečně skutkový stav věci, přičemž se uchýlila k velice obecné argumentaci, dle níž žalobce neprokázal rozhodné skutečnosti k přiznání výchovného. NSS zavázal žalovanou, aby přihlédla ke všem okolnostem posuzovaného případu a řádně posoudila skutečný stav věci, tj. provedla odpovídající dokazování v souladu se zásadou materiální pravdy ve vztahu ke zjištění, zda žalobce o syna pečoval v největším rozsahu.
21. V návaznosti na zrušující rozsudek NSS žalovaná vyzvala žalobce dne 9. 7. 2025 k doložení dokumentů či jiných listinných zdrojů, z nichž vycházel při svém tvrzení, že zdravotní stav manželky (šelest na srdci, částečná srdeční nedostatečnost, další diagnózy), přestože po celý život pracovala, byl důvodem, že jmenovaná nepečovala a nebyla schopna pečovat obvyklým způsobem o své dítě od jeho narození do zletilosti. Dále měl žalobce doložit relevantní dokumenty či jiné listinné zdroje, z nichž vycházel při svém tvrzení, že z důvodu péče o syna byl připraven o možnost kariérního růstu, dále že nemohl v zaměstnání pobývat déle než nezbytně nutnou pracovní dobu, a měl sdělit, zda tato skutečnost byla podmínkou pro eventuální kariérní růst. Konečně měl předložit písemné prohlášení, v němž podrobně a detailně popíše a uvede všechny skutečnosti a okolnosti, jakým způsobem, v jakém rozsahu a obsahu a na jakých místech osobně vykonával péči o syna, a to v období od jeho narození do dosažení zletilosti.
22. Žalobce v reakci ze dne 31. 7. 2025 odkázal na svá dřívější vyjádření týkající se věci a dále zde uvedené skutečnosti rozvedl. Uvedl, že dokumenty a listinné důkazy o svých tvrzeních nemá, neboť vycházel ze skutečností, které mu byly známy z každodenního soužití se svojí manželkou. Sdělil, že ve sporném období nebylo obvyklé, aby pacienti měli svoji zdravotní dokumentaci doma. Proto žalobce neví o tom, že by nějaké dokumenty byly k dispozici. Konstatoval, že si je případně žalovaná může vyžádat sama, on však se svým zdravotním omezením nemůže obcházet nemocniční archivy. Dále popsal domněnku důvodu, pro který Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

si jeho manželka chtěla udržet zaměstnání navzdory svým zdravotním problémům a odmítala myšlenku invalidního důchodu. Popsal, jakým způsobem péče o syna ovlivnila jeho kariérní růst a z jakých důvodů musel požádat o přeložení v práci, aby mohl o syna pečovat. Uvedl, že nedisponuje žádnými dokumenty, které by tyto skutečnosti mohly prokázat. Popsal, v jakém rozsahu péči o syna vykonával. Konstatoval, že výzvu na doložení písemných dokumentů či jiných listinných zdrojů považuje za šikanózní. Uvedl, že lidé zdravotní dokumentaci z let 1966 - 1984 běžně doma neměli. Žalobce k ověření svých tvrzení, která nemůže podpořit žádanými písemnostmi, navrhl vyloučit svého syna a připojit jeho vyjádření, v němž syn potvrzuje skutečnosti vylíčené jeho otcem.

23. Žalovaná napadeným rozhodnutím opět zamítla námitky žalobce a potvrdila rozhodnutí správního orgánu I. stupně. Konstatovala, že má z podkladů za prokázané, že v raném věku dítěte pečovala o syna převážně matka, která byla na mateřské a rodičovské dovolené a neměla příjmy. Žalobce neprokázal, že jeho vlastní péče byla větší než běžná společná péče pracujících rodičů. Žádné předložené informace ani jeho tvrzení nesvědčí o tom, že by jeho péče měla mimořádný rozsah nebo že by významně omezila jeho pracovní či výdělkové možnosti. Navržený svědecký důkaz (výpověď syna) nebyl proveden, protože by nemohl objasnit péči v raném dětství a neměl by vliv na klíčové skutečnosti, tedy na to, zda došlo k negativnímu dopadu péče na výdělečnou činnost účastníka řízení. Žalovaná zdůraznila, že jde o řízení o žádosti, a proto účastník řízení nese důkazní břemeno. Ani v námitkovém řízení nepředložil nové důkazy či skutečnosti. Účastník řízení neprokázal, že pečoval o dítě v největším rozsahu, proto mu výchovné nenáleží.

V. Hodnocení věci Městským soudem v Praze

24. Městský soud v Praze na základě podané žaloby přezkoumal napadené rozhodnutí, jakož i řízení, které jeho vydání předcházelo, a to v mezích žalobních bodů, kterými je vázán (§ 75 odst. 2 věta první zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů, dále jen „s. ř. s.“), a vycházel přitom ze skutkového a právního stavu ke dni vydání napadeného rozhodnutí (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). Po provedeném řízení dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
25. Soud rozhodl ve věci bez ústního jednání. Žalovaná s rozhodnutím ve věci bez ústního jednání souhlasila. Žalobce požadoval ve věci nařízení ústního jednání, soud však neshledal důvod rozhodnout při jednání, neboť napadené rozhodnutí zrušil podle § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s.
26. Podle § 34a odst. 1 zákona o důchodovém pojištění se výše procentní výměry starobního důchodu, na který vznikl nárok podle § 29 odst. 1 až 4 nebo podle § 31, na žádost zvyšuje ode dne, od něhož se tento důchod přiznává, za každé dítě, které pojištěnec vychoval.
27. Podle § 34a odst. 3 zákona o důchodovém pojištění se dítě pro účely zvýšení procentní výměry starobního důchodu podle odstavce 1 (dále jen „zvýšení za vychované dítě“) považuje za vychované, jsou-li splněny podmínky výchovy dítěte podle § 32 odst. 4; tyto podmínky platí i v případě, že o dítě osobně pečuje nebo pečoval muž.
28. Podle § 32 odst. 4 zákona o důchodovém pojištění podmínka výchovy dítěte pro nárok ženy na starobní důchod je splněna, jestliže žena osobně pečuje nebo pečovala o dítě ve věku do dosažení zletilosti alespoň po dobu deseti roků. Pokud se však žena ujala výchovy dítěte po dosažení osmého roku jeho věku, je podmínka výchovy dítěte splněna, jestliže žena osobně
- Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

pečuje nebo pečovala o dítě ve věku do dosažení zletilosti aspoň po dobu pěti roků; to však neplatí, pokud žena před dosažením zletilosti dítěte přestala o dítě pečovat. Pokud dítě zemřelo po dosažení 5 let věku, je podmínka výchovy dítěte splněna, jestliže žena osobně pečovala o dítě od jeho narození do jeho úmrtí; ustanovení vět první a druhé tím nejsou dotčena.

29. Podle čl. II odst. 1 zákona č. 323/2021 Sb. starobní důchody přiznané ode dne, který spadá do období před 1. lednem 2023, se zvýší o 500 Kč měsíčně za každé dítě, které pojištěnec vychoval, od splátky důchodu splatné v lednu 2023, jsou-li splněny podmínky stanovené v bodech 3 až 5; toto zvýšení náleží k procentní výměře starobního důchodu.
30. Podle čl. II odst. 3 téhož zákona se podmínky výchovy dítěte pro účely zvýšení podle bodu 1 posuzují u všech pojištěnců podle právních předpisů účinných ke dni, od něhož byl starobní důchod přiznán, pokud se dále nestanoví jinak; tyto podmínky platí i v případě, že o dítě osobně pečoval muž. Výchovu téhož dítěte nelze pro účely zvýšení podle bodu 1 současně započítat více osobám. Vychovávalo-li totéž dítě více osob, přihlíží se k výchově dítěte jen u té osoby, která o dítě osobně pečovala v největším rozsahu; to platí i v případě, že u téhož dítěte byla jeho výchova zohledněna při stanovení důchodového věku ženy.
31. Podle § 3 správního řádu nevyplývá-li ze zákona něco jiného, postupuje správní orgán tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro soulad jeho úkonu s požadavky uvedenými v § 2.
32. Soud shledal důvodnou námitku žalobce, že žalovaná nezjistila dostatečně skutkový stav, což byl zároveň důvod, pro který NSS zrušil první rozhodnutí žalované. NSS rozsudkem č. j. 8 Ads 21/2025-36 shledal problematickým postup správních orgánů, které navzdory pochybnostem ohledně věrohodnosti žalobcových tvrzení nepřistoupily k dalšímu dokazování. Výslovně přitom v bodě 23 rozsudku uvádí, že mohly provést např. výslech žalobce, jeho syna nebo jiných příbuzných osob. Žalovaná však v pokračujícím řízení nadále trvala na předložení dokumentů a listinných důkazů, které by tvrzení žalobce potvrzovaly a k provedení svědeckých výpovědí nepřistoupila. A to přesto, že NSS ve svém zrušujícím rozsudku konstatoval, že žalobcovi nelze klást k tíži, že zdravotní dokumentace, která by prokazovala skutečný zhoršený zdravotní stav manželky, již není dostupná.
33. Žalovaná odůvodnila neprovedení svědecké výpovědi syna žalobce tím, že by svědecká výpověď neměla dostatek vypovídací potence ve vztahu k prvním rokům života syna, zároveň by provedený důkaz nemohl mít vliv na klíčové okolnosti případu, kterým je absence zřejmého negativního vlivu výchovy dítěte na získanou dobu důchodového pojištění žalobce. Soud se s tímto odůvodněním žalované neztotožnil.
34. Žalovaná vycházela z domněnky, že pečovala-li manželka žalobce o syna během mateřské a rodičovské dovolené, nemohl žalobce o syna pečovat v největším rozsahu. Jím popsanou péči přitom vyhodnotila jako zcela běžnou rodičovskou péči, nevyplývalo, že by péče jednoho z rodičů byla významně odlišná, nebo zcela absentující. Soud s tímto hodnocením nesouhlasí.
35. NSS ve svém rozsudku ze dne 12. 3. 2025, č. j. 10 Ads 271/2024-35, uvedl: „*Péče v největším rozsahu se posuzuje od narození po nabytí zletilosti vychovávaného dítěte. Je proto nezbytné zohlednit výchovu a péči po celou dobu nezletilosti dítěte. V současnosti je stále spíše pravidlem než výjimkou, že ve většině případů bude o dítě v nízkém věku (do 3 let) skutečně pečovat především jeho matka a bude tak (v tomto období) pečovat o dítě ve větším rozsahu než otec (být*

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

soud nevylučuje, že tomu může být i naopak). Následně může být péče rodičů i rovnoměrná (rodiče se např. střídají v doprovázení do školy, kroužků aj.). V takovém případě by proto výchovné zcela logicky a v souladu se smyslem zákonné úpravy náleželo matce, která bude mít „náskok“ ve formě mateřské (rodičovské) dovolené. V životě však mohou nastat i takové situace (rozvod či úmrtí matky), v jejichž důsledku přejde péče o dítě v pozdějším věku výhradně na druhého rodiče. Pokud se tak stane a otec převezme péči o dítě např. v jeho 10 letech a zbylých 8 let bude o dítě výhradně pečovat, je zřejmé, že o dítě bude pečovat v největším rozsahu ve smyslu shora citované zákonné úpravy.“

36. Žalobce v průběhu celého dosavadního řízení uváděl, že o syna pečoval ve větším rozsahu než manželka především po skončení mateřské/rodičovské dovolené manželky. V případě, že tomu tak skutečně je, mohla tato péče svým rozsahem převážet nad péčí manželky během mateřské/rodičovské dovolené. Nelze tedy tvrdit, že by objasnění jiného období, než rané dětství syna, nebylo relevantní pro zjištění stavu věci tak, aby o něm nebyly důvodné pochybnosti. Uvedla-li žalovaná, že rodiče o syna pečovali rovnoměrně po mateřské/rodičovské dovolené manželky, soud musí konstatovat, že toto z vyjádření žalobce nevyplývá. Žalobce podrobně popsal ve svém doplnění ze dne 31. 7. 2025, jakým způsobem o syna pečoval. Bylo tudíž na místě, aby žalovaná, s ohledem na absenci listinných důkazů prokazujících zdravotní stav manželky žalobce v období let 1966 - 1984, zjistila skutkový stav na základě těch důkazů, které bylo možné provést. NSS jako možný důkaz označil výpověď žalobce, svědeckou výpověď syna žalobce, případně jiných příbuzných osob.
37. NSS ve svém zrušujícím rozsudku odkázal na svůj rozsudek ze dne 2. 10. 2019, č. j. 10 Ads 137/2019-43, bod 28, dle něhož správně provedený svědecký výslech může pomoci zjistit, zda svědkovi či údajům uvedeným v čestném prohlášení lze důvěřovat, či nikoliv. I pokud svědkovi nelze ve všem, co říká, důvěřovat, dílčí prvky jeho výpovědi mohou žalované pomoci rekonstruovat skutečný stav věci. Uvádí-li žalovaná ve svém vyjádření, že informace od svědka, které nejsou z jeho osobní zkušenosti, nejsou pro řízení relevantní, soud musí konstatovat, že v případě výpovědi syna žalobce se jedná o jeho osobní zkušenosti z dětství, nikoli o zkušenosti zprostředkované.
38. Za dostatečný důvod pro neprovedení navrhovaného důkazu svědecké výpovědi nelze považovat ani odůvodnění, že by s ohledem na absenci negativního vlivu na získanou dobu důchodového pojištění žalobce byl výslech nadbytečný. NSS totiž ve svém rozsudku č. j. 10 Ads 271/2024-36, bod 34, konstatoval, že se nejedná o jednu z podmínek, kterou by bylo nezbytné splnit či dokazovat. Jedná se pouze o indicii svědčící o tom, který z rodičů o nezletilé dítě osobně pečoval v největším rozsahu. Není-li naopak ze správního spisu zřejmé, že v době dospívání syna převládala péče manželky žalobce, nelze jeho tvrzení bez dalšího dokazování považovat za nepravdivá. Také vyjádření žalobce, že změnil pracovní zařazení, je relevantní, došlo-li k němu z důvodu potřeby větší časové flexibility s ohledem na péči o syna. Žalovaná i toto vyjádření žalobce musí zohlednit v celkovém kontextu při zjišťování stavu věci.
39. Žalovaná tedy v dalším řízení v souladu s tímto rozsudkem soudu i se zrušujícím rozsudkem NSS č. j. 8 Ads 21/2025-36 provede odpovídající dokazování v souladu se zásadou materiální pravdy ve vztahu ke zjištění, zda žalobce o syna pečoval v největším rozsahu. V první řadě provede jako důkaz svědeckou výpověď syna žalobce, a nebude-li tato postačující pro řádné zjištění skutkového stavu, zváží provedení výslechu žalobce, případně jiných příbuzných osob.

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

40. Soud podané žalobě vyhověl, zrušil napadené rozhodnutí podle § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s., neboť skutkový stav, který vzal správní orgán za základ napadeného rozhodnutí, nemá oporu ve spisu a vyžaduje zásadní doplnění, zároveň nebyl respektován závazný právní názor Nejvyššího správního soudu (§ 78 odst. 5 s. ř. s.). Současně soud dle § 78 odst. 4 s. ř. s. vyslovil, že se věc vrací žalované k dalšímu řízení. Žalovaná je dle § 78 odst. 5 s. ř. s. v dalším řízení vázána právním názorem, který vyslovil soud v tomto rozsudku.
41. Výrok o nákladech řízení (II.) je odůvodněn ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce byl ve věci úspěšný, proto mu přísluší právo na náhradu účelně vynaložených nákladů řízení proti neúspěšné žalované. Náklady vynaložené žalobcem na dané řízení představuje náhradu nákladů právního zastoupení spočívající v odměně za dva úkony právní služby [§ 11 písm. a) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb. o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů - tj. převzetí zastoupení a písemné podání k soudu] v částce 4 620 Kč za jeden úkon (celkem 9 240 Kč) a náhradu hotových výdajů v částce 450 Kč za jeden úkon, celkem 900 Kč (§ 13 odst. 4 téže vyhlášky)]. Právní zástupkyně žalobce doložila, že je plátcem DPH, soud proto odměnu a náhradu hotových výdajů navýšil o částku 2 130 Kč, odpovídající této dani (21%). Celková výše nákladů řízení tedy činí 12 270 Kč. Žalovaná je povinna náklady řízení nahradit žalobci ve 30denní lhůtě k rukám jeho zástupkyně (§ 149 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, ve spojení s § 64 s. ř. s.).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 26. února 2026

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

JUDr. Lenka Loudová v. r.
samosoudkyně

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.